

Bydel Grünerløkka

En mangfoldig bydel i endring

Strategisk plan 2008 – 2011

Andre evaluering: oktober 2009

Innledning

Strategisk plan er et politisk dokument vedtatt av bydelsutvalget 24.april 2008 med utgangspunkt i byrådets, bystyrets og bydelens politiske prioriteringer og vedtatte økonomiske rammer. Planen gjelder for kommunevalgperioden og evalueres årlig i forkant av bydelens budsjettbehandling. Budsjettet konkretiserer strategier i aktiviteter og måltall.

Øvrige politisk vedtatte plandokumenter omtales i årsplan/budsjett.

Strategisk plan sikrer styring, oppfølging og ledelse av bydelen, i tråd med sentrale og lokale politiske prioriteringer. Planen vektlegger innsatsområder med strategier og mål for perioden, med fokus på endringer på områder der innsatsen skal trappes opp eller ned.

Planen har følgende innsatsområder:

- Møteplasser
- Barn og unges oppvekst
- Vanskeligstilte/personer med hjelpebehov
- Eldre.

1 Hva kjennetegner bydelen

Bydel Grünerløkka strekker seg fra sentrumsnære Vaterlands bro i sør til Sinsenkrysset i nord, og fra Maridalsveien i vest mot Økern i øst. Bydelen har både tettbygde urbane områder og områder med spredt småhusbebyggelse og villastrøk. Bydelen kjennetegnes av store parker, rikt utvalg av fritidsaktiviteter, sammenhengende grøntområder som Tøyen kulturpark og Akerselva med sitt blågrønne preg og gode byrom.

Birkelunden, sammen med 139 bygårder, er det første helhetlige kulturmiljøet som er fredet i en norsk by.

Det fins typiske strøkgater med variert forretningsliv. Bydelen er i rask endring og større kommersielle virksomheter utgjør en stadig større del av markedet. Sentralt på Grünerløkka er det stor konsentrasjon av serveringssteder.

Flere store boligprosjekter er og vil bli påbegynt, noe som fører til en rask vekst i befolkningen. Det blir omfattende transformasjon fra nærings- og industrifunksjoner til en blanding av bolig, nærings- og uteoppholdsarealer flere steder i bydelen, blant annet i Carl Berner-området og på Løren og Hasle.

Bydelen har et mangfoldig kulturliv med mange aktører, både større institusjoner og mindre virksomheter. Møteplasser og arenaer tilrettelegges i økende grad for et variert kunst- og kulturliv.

2 Bydel Grünerløkka: ”en mangfoldig bydel i endring”

Bydel Grünerløkka har i sin personalpolitikk lagt vekt på mangfold og like muligheter for alle. Bydelen skal ha kompetente og engasjerte medarbeidere som sikrer tilpassede tilbud i dialog med brukere og innbyggere. Videre ønsker bydelen gjennom sine tjenester å fremstå som inkluderende, forutsigbar, tydelig og redelig.

Bydel Grünerløkka skal i den kommende fireårsperioden videreutvikle sin identitet både internt i organisasjonen og eksternt over for innbyggere og brukere. Bydelen har en lang tradisjon for å ha fokus på inkludering og mangfold. Dette arbeidet videreføres samtidig som bydelen tar opp i seg Oslo kommunes verdier og vektlegger engasjement og fleksibilitet for å sikre tilpassede og gode tilbud. Dette er forankret og konkretisert i bydelens personalpolitiske strategi.

Eksternt overfor publikum og brukere ønsker bydelen å vektlegge den kontinuerlige endringen og innovasjonen som preger bydelen samtidig som bydelen er bærer av en lang og viktig byhistorie.

Bydelen skal være et trygt og attraktivt sted å bo og jobbe, med gode fysiske og sosiale oppvekstvilkår, mangfold, aktivitet og trivsel for bydelens beboere, spesielt med tanke på å legge til rette for barnefamilier.

Bydelen ser ikke at konkurranseutsetting og privatisering av tjenester er hensiktsmessig for å gi bydelens befolkning et godt og hensiktsmessig tilbud. Bydelen skal legge til rette for gode måltider i barnehager, blant eldre og generelt styrke kunnskapen om mat, kosthold og ernæring.

3 Innsatsområder

3.1 Møteplasser

Behovet for møteplasser er forskjellig, avhengig av alder og livssituasjon, og endres i tråd med samfunnets utvikling.

Nåsituasjon og utviklingstrekk:

- Variert og godt møteplasztilbud i form av friområder, strøksgater, kulturmøteplasser, kafeer, møteplasser for frivillig aktivitet, idrettsarenaer og møteplasser som er en del av tjenesteytingen i bydelen (blant annet eldresentra, ungdomskulturhus)
- Mangfoldig kulturliv med mange aktører både når det gjelder større institusjoner og mindre virksomheter
- Bydelen preges av nyetablering av større foretak og kjeder som medfører en økt kommersialisering og som representerer en utfordring for eksisterende særpreg.
- Mange opplever større usikkerhet i enkelte områder og det er en økende tendens til kriminalitet, narkotikaomsetning og overfallsvoldtekter.

Det er ønskelig at eksisterende steder blir tatt vare på og at nye utvikles. Kulturelt og etnisk mangfold tilsier behov for møteplasser der ulikhet gis rom. Bydelen trenger samlingssteder hvor folk kan treffes og det sosiale liv utvikles. Universell utforming er vesentlig for å gi alle like muligheter for tilgjengelighet, både sosialt og fysisk.

Bydelen ønsker å synliggjøre og utvikle lokal kulturell- og historisk tilhørighet og identitet. Bydelens særpreg søkes ivaretatt ved å tilrettelegge møteplasser og arenaer for et mangfoldig kunst og kulturliv. Bydelens arenaer, parker, markeder og området rundt Akerselva skal være inkluderende og tilgjengelige også for de mindre aktørene.

En stor andel av innbyggerne og besøkende har tatt i bruk bydelens uteareal i større grad enn tidligere. Dette stiller bydelen overfor nye utfordringer i forhold til vedlikehold av parker og friluftsareal. Økt aktivitet, bruk og tilrettelegging av møteplasser for større deler av bydelens befolkning vil motvirke at disse blir tilholdssted og arena for rus og kriminalitet. Det er viktig at alle føler trygghet og ikke er engstelig for å bevege seg fritt i bydelen. Bydelen vil legge til rette for og starte prosjekter som bidrar til økt trygghet.

Etablering av møteplasser bør inngå som en naturlig del av byutviklingen og en ny offentlig byromstruktur.

Hovedmål

Bydelens møteplasser skal videreutvikles slik at de imøtekommer innbyggernes ulike behov.

Delmål 1:

Bydelen skal videreutvikles i dialog med beboere og brukere.

Strategier:

- Økt bruk av internett for informasjon og dialog

Status 2008: Sidene om politiske utvalg er oppdatert. Flere saker legges nå ut på nett.

Tjenestestedene har startet gjennomgang.

Status 2009: Internettssidene våre er i hovedsak oppdatert. Enhetsledere i barnehageseksjonen legger ut saker selv. Flere ansatte i bydelsadministrasjonen har fått opplæring i å legge ut saker på nettet slik at det blir mindre sårbart ved fravær.

Fremover: Ytterligere oppdatering, vedlikehold og mer aktiv bruk

- Åpne halvtime før møter i Bydelsutvalget og komiteene gjøres bedre kjent

Status 2008: Endret utforming annonser og bedre nettinfo.

Status 2009: Fullt sakskart legges ut.

Fremover: Utkvittert – koster penger vi ikke har for mer kjøpt informasjonsplass

- ”Møt politikere og bydelsadministrasjon” under bydelsdager

Status 2008: Gjennomført

Status 2009: Gjennomført, Bydel i park - dog uten politikere til stede

Fremover: Fortsette hvert år med arrangementet

- Beboere gis bedre muligheter til å påvirke utvikling i bydelen

Status 2008: Åpen halvtime, folkemøte om Sofienbergparken, beboermøte om narko, Salto

Status 2009: Åpen halvtime, beboermøte om narko, Plan- og bygningsetaten invitert til åpent møte. ”ord blir spor” – et samarbeid mellom bydelens tjenester og innvandrersorganisasjoner

Fremover: Ta initiativ til nye møter og støtte opp om beboeraksjoner etc.

- Folkemøter om aktuelle saker

Status 2008 og 2009: Se ovenfor

Fremover: Følge opp eventuelle politisk initiativ

- Arbeide for at reelle naboer varsles i regulerings- og skjenkesaker, ikke bare formelle eiere av aktuelle gårder

Status 2008: Ikke gjennomført

Status 2009: Næringsetaten og Plan- og bygningsetaten synes det er vanskelig å gjøre det.

Fremover: Skal bydelen gjøre det, kreves det ekstra ressurser.

- Legge til rette for alkoholfrie møteplasser med tilbud og aktiviteter for eldre ungdommer

Status 2008: Ungdomsklubbene våre (X-Ray og Sinsen) har dette tilbudet

Status 2009: I tillegg er nå Gateteamet etablert med egne lokaler for dropp in i Markveien.

Fremover: Videreføre eksisterende tilbud og utvikle Gateteamet. Nye tilbud koster penger.

- Forebyggende arbeid i barnehage, skole og ungdomsklubber

Status 2008: Rusfrie tilbud etter skoletid, innsatsteam på skoler, skolehelsetjeneste, ungdomshelsestasjon

Status 2009: I tillegg er Saltosamarbeidet er videreutviklet.

Fremover: Lovfestet rett til barnehageplass innfridd fra 01.09.09. Videreutvikle samarbeidet mellom skoler, Salto, Gateteam, klubber og skolehelsetjenesten. Fortsette arbeidet og utvide i tråd med økonomi.

Delmål 2:

Bydelen skal bidra og tilrettelegge for synliggjøring og samarbeid mellom kulturaktørene.

Strategier:

- Samarbeids-/koordineringsmøter

Status 2008 og 2009: Bydelen er jevnlig møteplass for kulturaktører i bydelen

Fremover: Utvikle kulturbarnehagen i Nedregate i samarbeid med lokale aktører, avholde ungdomskonferanse for organisasjoner dersom det er økonomi til det

- Fellesarrangementer

Status 2008: Åpne kulturaftener på ungdomsklubbene, div. åpne kulturarrangementer (eks. UKM, Sommersplash)

Status 2009: Åpne kulturaftener på ungdomsklubbene, div. åpne kulturarrangementer (eks. UKM, Sommersplash 09). Ungdomskonferansen Eyes ble gjennomført med deltakere fra 7 europeiske land med fokus på kulturforståelse.

Fremover: Ungdomskonferanse i 2010/2011

- Lokaler som bydelen disponerer skal leies ut gratis eller til lavkost til møte-/kulturvirksomhet

Status 2008 og 2009: Gjøres i dag

Fremover: Bedre informasjonen på nett

- Utvikle oversikt over kulturaktører og tilbud (kulturkalender)

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført

Fremover: Utvikle en nettbasert kalender – kanskje i samarbeid med Elvebakken

- Legge til rette for at forskjellige aktører – både innen kultur og lokalt næringsliv – kan samles om større kulturarrangementer som kan fremme bydelen som en kulturbydel i hovedstaden

Status 2008 og 2009: Gjøres mye allerede i dag: Grünerdagene, Bydel i Park, ISU

årsprosjekter, ungdomsarrangementer

Fremover: Bli bedre og utvide samarbeidet

Delmål 3:

Bydelen skal sikre tilgjengelighet ifht leie /bruk av arenaer som parker etc. også for de mindre aktørene.

Strategier:

- Informasjon og markedsføring

Status 2008: Lagt ut bydelens policy for utleie, standardkontraktsvilkår og oversikt over utleieobjekter/aktiviteter på nett.

Status 2009: Bydelsutvalget vedtok nye retningslinjer for utleie i juni 2009. Lagt ut på nettet.

Det er satt opp skilt og informasjonstavle i Sofienbergparken.

Fremover: Fortsatt vedlikehold av nettet.

- Flere steder for plakatoppheng

Status 2008 og 2009: Kartlegge aktuelle steder

Fremover: Kontakte andre forvaltere og montere egne når økonomien tilsier det.

- Samarbeid og strategiutvikling for kunst og kulturlivet

Status 2008: Lite gjort, men møteplass for kulturaktører

Status 2009: Kulturbarnehagen i Nedregate er åpnet

Fremover: Utvikle kulturbarnehage i samarbeid med interesserte kulturaktører, ellers krever ekstra ressurser i administrasjonen for å initiere felles arrangementer

- Kulturkalender

Status 2008, 2009 og fremover: Se under delmål 2 – nettbasert kulturkalender

- Tjenestesteder åpne på kveldstid

Status 2008 og 2009: Mange av tjenestene våre er åpne på kveldstid, eks. hjemmetjenestene.

Kveldsåpen barnehage, Ungdomsklubber, utlån barnehager, Slurpen som flerbrukshus.

Fremover: Vurdere andre tjenester, fokus på flerbruk ved etablering av nye barnehager, vurdere et familiesenter.

Delmål 4:

Bydelen skal sikre at parkene fremstår som attraktive møteplasser.

Strategier:

- Parkvertordning

Status 2008: Det er søkt om prosjektmidler og fått avslag (MOS).

Status 2009: Ikke økonomiske midler til gjennomføring

Fremover: Fortsatt vurdere andre finansieringskilder.

- Bedre vedlikehold, avfallshåndtering og sanitærforhold

Status 2008: Utført: bl.a. ekstra toaletter, hyppigere avfallshåndtering (særlig helg), oppgradert Olaf Ryes Plass og rehabilitering av paviljongen i Birkelunden er påbegynt.

Status 2009: Utført: bl.a. ekstra toaletter, hyppig avfallshåndtering, gassgrill i Sofienbergparken. Paviljongen i Birkelunden rehabilitert. Ikke økonomiske midler til oppgradering av nye parker.

Fremover: Fortsatt leie sommertoaletter, hyppig avfallshåndtering og vurdere oppgradering av nye parker.

- Sikre at parkene bevares mot nedbygging

Status 2008 og 2009: Se ovenfor. Ny park på Nedre Foss utsatt.

Fremover: Istandsetting/oppgradering av park/friområde ved Hasleveien 3-5 dersom finansiering.

- Vurdere trafikkforholdene i forbindelse med tilgjengelighet til parkene

Status 2008 og 2009: Lite konkret gjort

Fremover: Punktet må defineres nærmere før befarig og kartlegging kan foretas. Så vurdering om hva som skal/bør/må gjøres.

- Parkkvelder for eldre

Status 2008: Ikke gjennomført.

Status 2009: Eldrerådet har tatt initiativ overfor Friluftsetaten for å arrangere parkkvelder i en av bydelens parker.

Fremover: Eldrerådet vil søke frivillighetsmidler til tiltaket.

Delmål 5:

Sikre utvikling av gode fremtidige møteplasser i nærmiljøene.

Strategier:

- Innarbeide bestemmelser om etablering av møteplasser, som en del av byutviklingen og en ny offentlig byromstruktur

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført.

Fremover: Politisk initiativ.

- Sikre at utbyggingsprosjekter for boliger ivaretar behovet for gode uteområder for både små og store barn, ungdom og voksne

Status 2008: Må vurderes i saker i byutviklingskomiteen, barnas representant i byggesaker

Status 2009: Blir løpende vurdert i byutviklingskomiteen.

Fremover: Bruke ungdomsrådet mer aktivt. Ellers utkvittert. Politisk initiativ.

- Ved utbygging av større områder skal det tilrettelegges for parker/friområder

Status 2008: Må vurderes i saker i byutviklingskomiteen

Status 2009: Blir løpende vurdert i byutviklingskomiteen.

Fremover: Utkvittert + politisk initiativ

- Fokuserer på møteplasser ved behandling av store utbyggingsprosjekter

Status 2008: Må vurderes i saker i byutviklingskomiteen

Status 2009: Blir løpende vurdert i byutviklingskomiteen.

Fremover: Utkvittert + politisk initiativ

- Kreve universell utforming i all utvikling av møteplasser

Status 2008: Må vurderes i saker i byutviklingskomiteen

Status 2009: Blir løpende vurdert i byutviklingskomiteen.

Fremover: Utkvittert.

- Bruke byutviklingskomiteen aktivt i høringsuttalelser

Status 2008: Politikerne bestemmer aktivitetsnivået

Status 2009: Byutviklingskomiteen har et aktivt forhold til høringsuttalelser.

Fremover: Utkvittert

- Arbeide for forsterket politipost i bydelen

Status 2008: Politikerjobb

Status 2009: Bydelen fikk ikke ambulerende politipost, men en halvgod løsning med gammel bil.

Fremover: Politikerjobb

Delmål 6:

Bidra til at bydelens idrettsanlegg i størst mulig grad gjøres tilgjengelig for bydelens idrettslag og at bydelens barn og unge får tidspunkter som passer dem.

Strategier:

- Aktiv deltakelse i bydelens idrettsråd

Status 2008: Vi deltar på alle møter i ISU

Status 2009: Ett møte i ISU er avholdt i 2009 med fordeling av midler og status anleggsbehov

Fremover: Fortsette med deltagelse + vurdere muligheten for dialogkonferanse

- Påvirke ”myndigheter” som fordeler tider i idrettsanleggene

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført

Fremover: Ta kontakt med de som fordeler tider. Politikerne påvirke.

- Vedlikehold av tilgjengelig ballplasser og lignende.

Status 2008: Vedlikeholdt eget anlegg, bl.a. Hallenparken

Status 2009: Vedlikeholder egne anlegg

Fremover: Dialog med Idrettsetaten og Friluftsetaten

- Dialog med aktuelle aktører/idrettslag

Status 2008: Deltar i idrettsrådet, ad-hoc-kontakt med idrettslag (for eksempel i forbindelse med ball-banen på Kuba)

Status 2009: Deltatt i idrettsrådet og arrangert sommeraktiviteter på Kuba i sommer i regi av Salto

Fremover: Se ovenfor + vurdere mer formalisert kontakt + vurdere muligheten for dialogkonferanse

- Samarbeid med andre bydeler om utvikling av idrettsanlegg hvor dette er praktisk og økonomisk formålstjenelig

Status 2008: samarbeidet om 7-er-bane på Rignes Park og ved rullering av KDP'er

Status 2009: Ingen endring

Fremover: Vurdere mulighetene for nye anlegg

- Sikre at avsatte investeringsmidler til idrettshall/flerbrukshall på Dælenenga blir brukt til formålet

Status 2008: Sikret via Idrettsetaten, overføring av HOIØ-midler

Status 2009: ingen endringer

Fremover: Fortsatt dialog med Idrettsetaten

Delmål 7:

Bydelen skal ta sin del av Oslos klimaansvar og fremme god framkommelighet og gode miljøløsninger.

Strategier:

- Utarbeide en egen klimaplan for bydelen

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført

Fremover: Prosjektgruppe vil definere tiltak i 2010, planarbeid i 2011

- Velge null- eller lavutslippsløsninger i sine innkjøp der det er mulig

Status 2008 og 2009: Miljøsertifisering av virksomheter og innkjøpspolicy i alle sertifiserte virksomheter

Fremover: Fortsette arbeidet i 2010 og 2011 slik at alle bydelens tjenestesteder er miljøsertifisert

- Arbeide for Thv. Meyersgate som kollektiv- og fotgjengerprioritert gate

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført

Fremover: Politikerjobb

- Arbeide for flere nedsenkede fortauskanter

Status 2008: Hatt handlingsplan for universell utforming på høring.

Status 2009: Handlingsplan for universell utforming vedtatt.

Fremover: Kartlegge behov i 2010 og gi tilbakemelding til Samferdselsetaten

- Arbeide for nye og gode kollektivløsninger på Løren

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført

Fremover: Politikerjobb

- Oppmerking av områder for uteservering for å gi eldre og funksjonshemmede mulighet til trygg framkommelighet

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført

Fremover: Oppmerking av utleide områder for uteservering starter i 2010.

3.2 Barn og unges oppvekst

Bydel Grünerløkka er en spennende bydel å vokse opp i, hvor det blir viktig å gi barna og ungdommene det de trenger for å mestre livet i storbyen. De fleste barna og unge som vokser opp i bydelen vokser opp i trygge omgivelser og er aktive brukere av bydelens mangfoldige tilbud. Foreldre og foresatte er engasjerte og aktive bidragsytere som bryr seg om, og engasjerer seg i, oppvekstmiljøet til sine barn.

Andelen barn og unge øker og andelen eldre reduseres betraktelig i planperioden. Befolkningsutviklingen viser sterk vekst i de minste aldersgruppene. Dette skyldes i stor grad realisering av nye boligprosjekter. Samtidig vil unge familier flytte inn i den etablerte boligmassen etter hvert som andelen eldre går ned. Barne- og ungdomsgruppen fra 0 til 19 år vil i planperioden øke med 10 %. Dette tyder på at Bydel Grünerløkka er en attraktiv bydel for barnefamilier. Økningen i barnebefolkningen fører til større etterspørsel etter basistilbud som helsestasjoner, fysio- og ergoterapi for barn, barnehager, skoler, skolehelsetjeneste og SFO.

Nåsituasjon og utviklingstrekk:

- Andelen barn øker kraftig i perioden
- De fleste barn og unge vokser opp i trygge og gode omsorgssituasjoner
- Andelen barn med spesielle behov for tilrettelegging og ekstra hjelp øker. Det samme gjelder barn med sterke funksjonshemninger og sammensatte problemstillinger. Det er et stigende antall barn som har behov for sammensatte og koordinerende tjenester
- Det er en økning av barn med sykdommer og livsstilsrelaterte problemer. Her er det viktig å komme tidlig inn med gode tiltak og jobbe forebyggende i forhold til de som er i risikozonen
- Barnevernet har en økning i antall meldinger. Dette har resultert i økning av antall undersøkelser og prosentvis flere saker som ender med vedtak om tiltak. De fleste meldingene kommer fra politi, barneverntjenesten, skoler og barnevernsvakten
- Mange barn i bydelen vokser opp i husstander med inntekt under fattigdomsgrensen. Prognose for 2008- 2011 viser at dette også vil være virkeligheten den kommende perioden
- Mange av bydelens innbyggere med lav inntekt bor i kommunale utleieboliger. Et utviklingstrekk er at antallet barn i de kommunale boligene ser ut til å ha økt. De dårlige sidene ved bomiljøet i de kommunale gårdene er spesielt uheldig for barn
- Utryggheten knyttet til rus og voksne med store psykiske problemer påvirker oppvekstmiljøet.
- Mange barn er utsatt for fysisk eller psykisk omsorgssvikt. Det kan føre til aggressivitet, rus og kriminalitet eller depresjoner, lavt selvbilde og utvikling av psykiske lidelser. Mange av disse barna utvikler tilknytningsforstyrrelser.

Tidlig intervensjon og god koordinert innsats overfor utsatte barn og unge er en forutsetning for å kunne bidra til en god oppvekst. Det er viktig å gi barn og unge positive aktiviteter gjennom et bredt og inkluderende tilbud i fritidsklubber og andre tiltak innen idrett, musikk og foreningsliv samt andre aktiviteter innen kultur og fritid.

Hovedmål:

Bydelen skal ha et tilbud som sikrer et godt, trygt og ressursrikt oppvekstmiljø for barn og unge.

Delmål 1:

Bydelen skal ha et godt og variert basistilbud.

Strategier:

- Forebyggende og helsefremmende aktiviteter

Status 2008: Helsestasjon, kultur- og fritidstilbud, skolehelsetjeneste på alle skoler

Status 2009: Samme som 2008 + lovfestet rett til barnehageplass innfridd 010909

Fremover: Utvide tilbudet i tråd med behovet og økonomien, barnehageplass til alle som ønsker det

- Samarbeid

Status 2008: Kontaktforum SALTO, Oppvekstforum (alle tjenester barn og unge), ISU, rådgivningsgruppe

Status 2009: Etablert samarbeidsforum med helse- og sosialavdelingen. Deltaker i KS prosjekt med fokus på tverrfaglig samarbeid. BAUT er videreutviklet som samarbeid mellom barnevernet og fritidsvirksomhetene.

Fremover: Samlokalisere det meste av barne- og ungdomstjenesten i 2010

- Ressurstenkning – fokus på barnas og familienes ressurser og muligheter

Status 2008: Familieråd som metode, gruppetilbud i regi av helsestasjonene, startet Grünerløkka Familiesenter (Betanien)

Status 2009: Fortsatt høyt fokus på området

Fremover: Utvide i tråd med ressurser og behov

- Oppsøkende arbeid

Status 2008: Saltokoordinator

Status 2009: Gateteamet etablert med tre ansatte fra 010909. Oppsøkende helsesøster er ansatt og skal jobbe i fritidsvirksomhetene.

Fremover: Skolebesøk/temasamlinger, utekontakt og styrke helsestasjonenes oppsøkende virksomhet hvis økonomien gir rom for det. Utvikle gateteamprosjektet.

- Lokale tiltak

Status 2008: Kultur- og fritidstilbud, barnehagetilbud, helsestasjonstilbud

Status 2009: Gateteamet etablert

Fremover: Juniortilbud på skolene i samarbeid med foreldrene dersom det melder seg behov og økonomien gir rom for det

- Vitalisering av naturlige nettverk

Status 2008: Familieråd, Oppvekstforum

Status 2009: Samarbeid med beboerforeninger på nedre Grünerløkka. Natteravning i tilknytning til Sinsen skole.

Fremover: Fortsette arbeidet

- Lavterskeltilbud

Status 2008: Fritidstilbud, Ungdomshelsestasjon, juniorklubb, skolehelsetjeneste, ferieklubb/sommeraktiviteter

Status 2009: Gateteamet er etablert

Fremover: Fortsette arbeidet og utvide i tråd med behov og økonomi

- Råd og veiledning

Status 2008: Helsestasjon (også for unge og for homofile, lesbiske etc.), fagsenter for barn og unge, rådgivningsgruppe

Status 2009: Ingen endringer

Fremover: Fortsette arbeidet + lage informasjonsmateriell som når frem

- For å rekruttere faglært arbeidskraft skal bydelen tilby gode lærling- og lærekandidatplasser

Status 2008: Utvidet tilbudet av lærlingeplasser

Status 2009: Videreført

Fremover: Opprettholde 10 lærlingeplasser

- Alle barn i skal ha tilbud om barne- og ungdomsskole i rimelig nærhet i bydelen

Status 2008, 2009 og fremover: Uttalelser til skolebehovsplan + politisk påvirkning

Delmål 2:

Tilbudene skal være i samsvar med veksten i aldersgruppen.

Strategier:

- Øke kapasiteten i berørte tjenester

Status 2008: Flere barnehageplasser og økt bemanning helsestasjon

Status 2009: Barnevernet ble styrket med ett årsverk i 2009. Det ble etablert 245 nye barnehageplasser omregnet i storbarnekvivalenter pr. 2. tertial. Dette var nok til å innfri lovfestet rett til barnehageplass fra 010909.

Fremover: Øke bemanningen i barnevernet, helsestasjon og fagsenteret i tråd med behov og økonomi

- Utbygging og tilpassing

Status 2008 og 2009: Nye barnehageplasser

Fremover: Nye barnehageplasser og større lokaler/samløkalisering helsestasjon i 2010

- Aktiv og målrettet rekruttering

Status 2008: Markedsføring, informasjon, treffsikker lønnspolitikk, opplæring av leder, initiere karriereplaner

Status 2009: Rekrutteringsgruppe er etablert for rekruttering av førskolelærere. Flere kampanjer er gjennomført. Ped.lederstillingene ble løftet i lokalt oppgjør 2008 og er konkurransedyktige i Oslo. Alle ledere har fått opplæring i rekrutteringsprosesser og utvelgelse.

Fremover: Utarbeide rekrutteringsplan og målrettede tiltak ifht faggrupper det er konkurranse om

- Fleksible tilbud

Status 2008: Variert tilbud barnehage, systemer for brukerinnflytelse, evaluering

Status 2009: Det er gjennomført brukerundersøkelse i barnehagene. Oppsøkende helsesøster er ansatt.

Fremover: Utvikle tjenestene i tett dialog med brukerne

- Utvide kulturskoletilbudet

Status 2008: Kulturstasjon på Schou åpnet

Status 2009: Driften er videreført

Fremover: Vurdere samarbeid med skoler og organisasjoner dersom økonomien gir rom for det

- Primært sørge for etablering av kommunale barnehager da bygging og drift av barnehager er et offentlig ansvar

Status 2008 og 2009: Foretatt utbygging i samarbeid med Omsorgsbygg og bistått private som ønsker det

Fremover: Fortsette begge deler og sagt oss villig til å overta private barnehager

- Tilby et brukertilpasset barnehagetilbud til alle som ønsker det til enhver tid

Status 2008 og 2009: Brukerundersøkelser, lokale endringer i dialog med SU. Rodeløkka barnehage kveldsåpent.

Fremover: Lokale endringer i dialog med foreldrene innenfor gjeldende økonomiske rammer

- Utvide barnehagetilbudet ut over 08.00 til 17.00

Status 2008, 2009 og fremover: Se ovenfor. Brukerundersøkelse avdekker at foreldre er tilfreds med eksisterende åpningstilbud. (Gjennomsnittlig skår er 5 på en skala fra 1 til 6)

- Arbeide for en ny ungdomsskole i bydelen

Status 2008, 2009 og fremover: BU har avgitt høringsuttalelse i forbindelse med ny skolebehovsplan. Politikerpåvirkning

- Styrke fritidstilbudet for ungdom

Status 2008: Søkt og fått økte prosjektmidler

Status 2009: Gateteamet er etablert med tre ansatte

Fremover: Fortsette å søke eksterne midler. Hvis økonomi: styrke bemanningen på X-ray, vurdere etablering av lokale tilbud på skoler

Delmål 3:

Bydelen skal ha et effektivt og godt tverrfaglig samarbeid både når det gjelder enkeltindivider og grupper av barn og unge.

Strategier:

- En hovedkontakt

Status 2008 og 2009: Ansvarsgrupper og IP for de som trenger det

Fremdrift: Bedre rutinene og sikre god forankring

- Koordinerte tjenester

Status 2008 og 2009: Oppvekstforum, SALTO, ledermøter, fagmøter, samarbeidsavtaler mellom tjenestene

Fremover: Fortsette arbeidet + samlokalisering i 2010

- Styrke barnevernet og det samarbeidet det har med andre etater

Status 2008 og 2009: Kompetanseutvikling/skolering, skolekontakter, møteplasser

Fremover: Fortsette arbeidet, opprette stillinger i tråd med behov og økonomi

- Utvikle og løpende kvalitetskontrollere "Grünermodellen" (BAUT) – et samarbeid mellom barnevern og fritidssektor

Status 2008: Årlig evaluering, mentorordning, konkret samarbeid rundt barn og unge

Status 2009: Videreutviklet og evaluert. Flere ansatte har startet utdanning som gatemejlere. Ca. 30 ungdommer har vært involvert i samarbeidet.

Fremover: Fortsette arbeidet, opplæring kontaktpersoner, samarbeid med gateteamet

- Tverrfaglige møteplasser

Status 2008 og 2009: Oppvekstforum, SALTO, forum Nic Waal og bydel, ledermøter på oppvekstavdelingen, oppvekst/sosial/bestiller-møter

Fremover: Fortsette arbeidet

- Rådgivning

Status 2008 og 2009: Rådgivningsgruppe, enkelthenvendelser

Fremover: Fortsette arbeidet, psykolog i skolehelsetjenesten, aktiv bruk av internettssidene

- God informasjonsflyt

Status 2008 og 2009: Informasjonsmateriell

Fremover: Mer treffsikkert informasjonsmateriell, aktivere og oppdatere nettsidene, utarbeide informasjonsrutiner for tjenestestedene

- Legge forholdene til rette slik at barn og unge selv aktivt kan utarbeide informasjon og ha innvirkning på informasjonsflyt og kommunikasjonskanaler i bydelen spesielt på tema og områder som angår dem selv

Status 2008 og 2009: Barne-og ungdomsrådet (BOUR), barns medvirkning, oppdaterte ungdomsstyrte nettsider

Fremover: Vurdere egen nettside for BOUR

Delmål 4:

Barn, unge og deres familier skal ha møteplasser som gir alle mulighet for utfoldelse, opplevelser, nettverksbygging og sosial utvikling.

Strategier:

- Samlokalisering av tjenester

Status 2008 og 2009: Familiesenter (Betanien)

Fremover: Barne- og ungdomshus i Mailundveien i 2010

- Variert fritidstilbud

Status 2008: Kultur- og fritidstilbudene, uorganisert tilbud i friområder, frivillig tilbud

Status 2009: Gateteamet er etablert med eget drop inn sted

Fremover: Vurdere tilbud Hasle/Løren i samarbeid med foreldre, samarbeid med frivillige

- Tilgjengelig og trygge parker/grønne lunger

Status 2008 og 2009: Mange parker/grønne lunger, Friluftsetaten lager nye leke/spillplasser langs Akerselva

Fremover: Friluftsetaten lager ny park på Nedre Foss

- Tilrettelagte lekeplasser

Status 2008 og 2009: Barnehagene åpne utenom åpningstidene, lekeplass Sofienbergparken

Fremover: Se ovenfor, flere barnehager, etablering i Sofienbergparken øst

- Samarbeid med frivillige

Status 2008: ISU, SALTO, FAU, beboergrupper, frivillighetssentral, Betanien

Status 2009: Natteravning er etablert ved Sinsen skole. Samarbeidsmøter med innvandrersorganisasjoner "Ord blir spor"

Fremover: Vurdere årlig ungdomskonferanser (fra 2010)

- Utvikle en samlet frivillighetspolitikk

Status 2008 og 2009: Ikke gjennomført

Fremover: Vurdere hvordan det kan gjøres sett opp mot økonomi

- Bruke kulturarrangementer til å fremme samhold, forståelse og kunnskap mellom kulturer og generasjoner

Status 2008: OXLO-arrangementer

Status 2009: Ord blir spor

Fremover: Samarbeidsprosjekter

- Stimulere til et økt tilbud for barn og unge innenfor bl.a. idrett og frivillige organisasjoner

Status 2008 og 2009: ISU, Frivillighetsmidler

Fremover: Ungdomskonferanse, ungdomsrådsmidler

- Bidra til økt rekruttering og deltagelse i fritidsaktiviteter ved informasjon i offentlig tilgjengelige kanaler

Status 2008 og 2009: Aktiv bruk av presse og internett

Fremover: Bydelsguide på nett, bedre internettinformasjon, oppdatering

- Arbeide for at møterom kan benyttes gratis på bydelens skoler for eksempel for frivillige organisasjoner og på den måten bli viktige aktivitetshus i lokalmiljøet

Status 2008 og /2009: Ikke gjennomført

Fremover: I samarbeid med skolene legge ut informasjon på nettet

- Arbeide for å etablere en bibliotekfilial på Løren

Status 2008 og 2009: Meldt til Kulturetaten, ikke på agendaen deres nå

Fremover: Politikerpåvirkning

- Oppsøkende virksomhet

Status 2008: Ikke gjennomført

Status 2009: Gateteamet etablert som prosjekt ut 2010 fra 010909

Fremover: Utvikle prosjektet til fast tilbud

3.3 Vanskeligstilte/personer med hjelpebehov

Befolkningen mellom 18 og 67 år trenger normalt lite tjenester fra kommunen. Det er imidlertid slik at en del av denne befolkningen trenger tjenester enten for en kortere periode, for å komme gjennom en midlertidig vanskelig livssituasjon, eller på mer permanent basis. En del mennesker trenger omfattende og sammensatte tjenester fra kommunen gjennom hele, eller store deler livet for å kunne ha et mest mulig fullverdig liv:

- Personer med problemer relatert til psykisk helse og/eller rusbruk.
- Funksjonshemmede
- Flyktninger (inkl. familiegjenforeninger)

Utviklingen av levekårskriterier over tid i bydelen viser generelt at velstand er i frammarsj. Det er en opphopning av personer og grupper med svake levekår i de østlige bydelene. Mye tyder på at antallet som trenger de mest sammensatte tjenestene er økende.

Nåsituasjon og utviklingstrekk:

- Antallet sosialklienter med utbetaling er betydelig redusert de siste årene
- Befolkningen i bydelen mellom 18 og 67 år er raskt økende. Ca. fire av ti hjemmetjenestemottakere er mellom 18 og 67 år, og andelen øker
- Psykiatireformen har bl.a. ført til at mange mennesker som tidligere bodde i institusjon har flyttet til egne leiligheter. Bydelen har de siste 4 årene åpnet 72 tilpassede boliger til denne gruppen. Bydelen samarbeider med 2.linjen, nabobydeler og boligbygg KF for å utvikle tilbudet til disse brukerne
- Bydelen har 1300 kommunale boliger som tildeles etter sosiale og helsemessige kriterier. Flere områder i bydelen har stor konsentrasjon av kommunale boliger og dette medfører problematikk ifht. bomiljø (bl.a. for barn)
- Bydelen har 130-140 personer i legemiddelassistert rehabilitering (LAR)
- Det er et omfattende samarbeid rundt de vanskeligstilte både internt i bydelen, og også med eksterne samarbeidspartnere. Dette samarbeidet har blitt mye bedre i løpet av fireårsperioden, men kan fortsatt bli bedre
- Bydelen skal gjennomføre NAV-reformen
- Antall flyktninger bydelen har mottatt de siste årene er redusert, men familiegjenforening holder seg på et høyt nivå.

Hovedmål:

Bydelen skal gi et godt tilbud slik at vanskeligstilte grupper får ivaretatt sine behov og sin verdighet.

Delmål 1:

Bydelen skal ha et differensiert botilbud med tilstrekkelig oppfølging.

Strategier:

- Flere kommunale utleieboliger spredt over hele bydelen

Status 2008, 2009 og fremover: Politikerpåvirkning både med økning i antall boliger og eventuelle tildelingskriterier

- Flere tilpassende boliger

Status 2008: Startet ombygging av Helgesensgate 58, startet prosjektering av Dælenenggata 37 og har samtaler med andre bydeler

Status 2009: Åpnet det nye omsorgsboligtilbudet i Helgesensgate 58. Tatt i bruk nye boliger fra samarbeidsprosjekter med bydel St. Hanshaugen og Bydel Gamle Oslo i hhv Collets gate og Grenseveien.

Fremover: Gjennomgå/oppdatere bydelens behov for tilpassede boliger – eventuelt igangsette bygging av prosjekt Dælenenga 37. Fortsette samarbeid med andre bydeler.

- Tverrfaglig bosettingsteam

Status 2008: Vi har i dag ”tverrfaglighet” som fungerer godt uten å ha team.

Status 2009: Har tverrfaglige bosettingsmøter.

Fremover: Tjenestene som arbeider med bosetting vil bli samlokalisert i Marstrandgt.

Organisering av arbeidet med bosetting evalueres fortløpende.

- Utvikle booppfølging (hjemmetjenester, bestiller, sosial og samarbeid med private, samt et bredt og tett samarbeid i NAV)

Status 2008: Bl.a. hjemmetjenestene, ikke minst miljø/psykisk helse, fungerer ofte som booppfølger. Vurderer om vi bør ha koordinator.

Status 2009: Overført 2 stillinger fra sosial til hjemmetjenesten for å styrke booppfølgingsarbeidet.

Fremover: Forsterkes hvis økonomi. Bydelen har søkt Husbankmidler i samarbeid med nabobydelene.

- Etablering av vaktmestertjeneste i utsatte boområder, som i tillegg til å ivareta det fysiske miljøet, også kan tillegges oppgaver for det sosiale miljøet.

Status 2008 og 2009: Bli vurdert – i samarbeid med Boligbygg.

Fremover: Avhengig av delfinansiering Boligbygg, søke støtte fra Husbanken og eventuelt annen finansiering.

- Botiltak for grupper med sammensatte problemer

Status 2008: Har i dag: Storgata 36, Trondheimsveien 80, Steenstrupsgate 11, Seljeveien 2 og flere tiltak i samarbeid med andre bydeler. Prosjekterer Dælenenggata 37.

Status 2009: Resultat av samarbeid med andre bydeler – kjøp av nye boliger i Colletsgt. (Bydel St. Hanshaugen) og Grenseveien (Bydel Gamle Oslo).

Fremover: Fortsette disse, få Dælenenggata, evnt andre tilbud operativt og eventuelt andre samarbeidsprosjekter.

- Nærmiljøtiltak

Status 2008 og 2009: SALTO, Rusken

Fremover: Arbeide for å finne økonomisk dekning for fortsatt drift av Rusken. Videreføre SALTO-satsingen.

Delmål 2:

Alle beboere som er uten arbeid, og som kan nyttiggjøre seg arbeids/aktivitetstilbud, skal få mulighet til et arbeid i regi av bydelen, NAV eller andre aktuelle instanser.

Strategier:

- Tiltaks- og arbeidstreningstilbud

Status 2008 og 2009: Har i dag: Rusken 1 og 2, Quo Vadis?, NAV og TIO, bydelens tjenester gir arbeid til uføre

Fremover: sammenslåing i NAV – oppstart Kvalifiseringsprogram.

- Arbeidsaktiviteter

Status 2008, 2009 og fremover: Se ovenfor

- Samarbeid i NAV

Status 2008: Oppstart og kontraktsinngåelse om felles kontor

Status 2009: Forberedelsesprosess i samarbeid med Staten. Forventet overtakelse av nye NAV-lokaler 01.11.2009.

Fremover: Utvikle samarbeidet

- I løpet av en 4 års periode har 15 stillinger i bydelens tjenesteapparat for uføretrygdede

Status 2008: Har 3-4

Status 2009: Har 8

Fremover: Følger opp hvis økonomi

Delmål 3:

Bydelen skal ha ulike aktivitetstilbud og sosiale arenaer som gir mulighet for nettverksbygging.

Strategier:

- Lavterskeltilbud

Status 2008: Har i dag: Aktivitetshuset Prindsen, Turgruppe ved eldresenter, Rusken

Status 2009: Som 2008. I tillegg – Fontenehuset har åpnet tilbud like utenfor bydelsgrensen.

Fremover: I samarbeid med Grünerløkka eldresenter se på muligheter for utvidelse av tilbudet der.

- Gruppetilbud som alternativ/supplement til individuelle tilbud

Status 2008: Turgruppe, ellers lite

Status 2009: Turgruppe, diverse gruppetilbud ved Aktivitetshuset, middagstilbud i regi av Frelsesarmeen, Fontenehuset åpnet med mange tilbud.

Fremover: Ansvarsgrupper og selvhjelpsgrupper hvis økonomi

- Fritidstilbud

Status 2008, 2009 og fremover: Se ovenfor

Delmål 4:

Brukeren skal oppleve det offentlige tilbudet som helhetlig og koordinert.

Strategier:

- Involvere og ansvarliggjøre den enkelte bruker (brukermedvirkning).

Status 2008: Individuell plan

Status 2009: Innflytelse på utforming av tjenester, råd og veiledningsarbeid. Ansvarsgrupper og individuell plan.

Fremover: Mer av det samme

- Samarbeid internt og eksternt

Status 2008: Har i dag: Individuell plan, ansvarsgrupper, samarbeid 2.linje, samarbeid andre bydeler

Status 2009: Har forsterket samhandlingen med 2. linjetjenesten. Søkt og fått støtte til to samarbeidsprosjekter med 2. linjen.

Fremover: Fortsette det arbeidet, evaluere og eventuelt etablere nye fora hvis nødvendig

- Individuell plan og ansvarsgrupper

Status 2008: se ovenfor. Har også koordinator

Status 2009: Som 2008. Koordinering av arbeid med Individuell plan er ikke effektivt og vanskeligjøres av at det ikke finnes noen felles dataløsning.

Fremover: Tilby individuell plan til alle brukere med sammensatte tjenester.

- Fokuserer på brukerens ressurser og muligheter

Status 2008: Individuell plan og ansvarsgrupper

Status 2009: Som 2008. I tillegg selvsagt brukerfokus i det daglige arbeidet.

Fremover: Som over.

- Samarbeid med frivillige og private aktører

Status 2008: Eldresentra, Frivillighetssentralen, Kirkens Bymisjon

Status 2009: Avholdt samarbeidsmøter med fokus på psykisk helse. Nyetablert samarbeid med Frivillighetssentralen og Kirkens Bymisjon i Helgesensgt. 58.

Fremover: Fortsette samarbeidet, vurdere utvidelser og kjøp fra private hvis økonomi.

- Senke ventetidene på døgntil behandling for rusmisbrukere

Status 2008: Bedret henvisningsrutinene i bydel, påvirke Helse Sør/Øst

Status 2009: Henvisningsrutiner i bydel uendret. Fortsatt viktig med påvirkning.

Fremover: Mer av det samme, politikerpåvirkning

- Råd og veiledning

Status 2008: Startet arbeidet med å bedre kunnskapen om tilbudene

Status 2009: Bydelens tjenester driver omfattende råd - og veiledningstjenester.

Fremover: Fortsette det arbeidet og bedre internettsidene våre

- Søke eksterne midler

Status 2008: Startet arbeidet med å etablere prosjekter og søke midler

Status 2009: Bydelen har flere prosjekter i regi av sosialtjenesten. I løpet av 2009 har vi også søkt og fått midler til to prosjekter i samarbeid med Tøyen DPS.

Fremover: Følge opp arbeidet

- Riktig ernæring

Status 2008: Det er fokus på riktig ernæring, men noe manglende kunnskap.

Status 2009: Det har vært fokusert på dette innen hjemmetjenesten – avdeling miljø og psykisk helse, og satt i gang flere grupper. Det er tilbud om måltider på Aktivitetshuset, Grünerløkka seniorsenter og Frelsesarmeen.

Fremover: Bedre opplæring og bedre informasjon

- Brukerundersøkelser

Status 2008, 2009 og fremover: Det gjennomføres hvert år brukerundersøkelser i hjemmetjenesten, sosialtjenesten og på sykehjem

- Samarbeid med 2. linjen

Status 2008: Samarbeid med DPS og psykiatri ved Lovisenberg og Rusmiddeletaten

Status 2009: Styrket samarbeidet med Tøyen DPS gjennom felles samhandlingsavtale. Søkt og fått midler fra Helsedirektoratet til to fellesprosjekter.

Fremover: Fortsatt vurdere mulige forbedringer i samarbeidet, fellesprosjekter

- Tidlig intervensjon ved kriser

Status 2008 og 2009: Bydelsoverlege, sosialsenter og bestiller stiller raskt opp

Fremover: Fortsette med det, bedre samarbeid med Boligbygg og 2.linjen

3.4 Eldre

Bydelens eldrebefolkning over 80 år går raskere ned enn tidligere beregnet. Det kommunale tilbudet til eldre er godt utviklet, med tilbud om eldresenter, hjemmetjenester og sykehjem. Med forventet reduksjon i antallet eldre, må tilbudet trappes ned, spesielt gjelder dette for antall sykehjemsplasser. Samtidig er det bydelens målsetting å opprettholde og videreutvikle et godt tilbud.

Behovet for hjemmebaserte tjenester er stadig økende, i særlig grad gjelder dette personer under 67 år. Dette gir nye utfordringer i forhold til tilpassing av tjenestetilbudet.

Nåsituasjon og utviklingstrekk:

- Bydelens eldre har et godt utviklet tilbud fra kommunen med eldresenter, hjemmetjenester og institusjonstilbud. Bydelen har gode dekningsgrader av alle disse tilbudene
- Det er mange bygårder uten heis
- Bydelen har mange små leiligheter som er vanskelig å tilrettelegge med hensiktsmessige hjelpemidler. Mange av bydelens eldre kan derfor ikke bli boende i eget hjem så lenge de ønsker, når de får behov for pleie og omsorg
- Mange av bydelens eldre innbyggere har lite sosialt nettverk og er isolerte i sine leiligheter
- Mange innbyggere blir ”eldre” i helsemessig forstand allerede ved 50-60 års alderen. Dette skyldes i hovedsak livsstilsrelaterte sykdommer

Som følge av dette er det viktig å se på forebyggende tiltak, samt en større differensiering av botilbud, slik at den enkelte kan motta tjenester i eget hjem så lenge som mulig.

Hovedmål:

De eldre skal ha et differensiert tjenestetilbud, og oppleve trygghet og verdighet selv om tilbudet endres.

Delmål 1:

Bydelens eldre skal ha god tilgang til informasjon om tjenestetilbudet.

Strategier:

- Bedre kompetanse til å gi informasjon til alle som jobber med eldre

Status 2008: Startet arbeidet med å definere betydningen av hvorfor gi god informasjon.

Bedret kunnskapen om tjenestetilbudet, og om frivillig og privat sektor.

Status 2009: Det arbeides løpende med betydningen av hvorfor gi god informasjon, bedring av kunnskapen om tjenestetilbudet og informasjon om frivillig og privat sektor.

Fremover: Fortsette arbeidet.

- Lage brosjyre med informasjon og presentasjon av tilbudet til eldre

Status 2008: Ikke gjennomført

Status 2009: Gjennomført

Fremover: Utkvittert

- Distribuere brosjyren til husstander med medlemmer over 67 år

Status 2008: Ikke gjennomført

Status 2009: Påbegynt

Fremover: Bl.a. i samarbeid med eldresentrene distribuere den i 2010/2011

- Forbedre internettsidene

Status 2008: Arbeidet har startet

Status 2009: Arbeidet har fortsatt.

Fremover: Fortsette arbeidet med bedre synliggjøring av tjenestetilbudet

- Oppsøkende sosionomtjeneste

Status 2008: Gjennomført – oppsøkende tjeneste i regi av Engelsborg.

Status 2009: Opprettholdes

Fremover: Fortsette arbeidet.

Delmål 2:

Behovet til den enkelte skal være ivaretatt gjennom tilrettelegging av tjenesten.

Strategier:

- Nye botilbud mellom hjem og sykehjem

Status 2008: Arbeid startet med ombygging av de 2 nederste etasjene i Helgesensgt. 58

Status 2009: Botilbudet ferdigstilt og tatt i bruk.

Fremover: Bruke det.

- Videreutvikle samarbeidsordninger mellom kommunen og helseforetakene slik at syke pasienter i større grad kan behandles på sykehjemmet eller i hjemmet

Status 2008: Diskusjon om ”intermediæravdeling” påbegynt mellom Lovisenberg og de 4 bydelene som sogner til sykehuset.

Status 2009: Diskusjon ikke konkludert. ”Intermediæravdeling” fortsatt sannsynlig.

Fremover: Sannsynligvis realisere prosjektet nevnt ovenfor + samarbeid med andre bydeler om mulige andre løsninger også.

- Oppsøkende virksomhet i hjemmene for å forebygge funksjonssvikt

Status 2008 og 2009: Sosionomtjenesten ved Engelsborg, hjemmetjenesten vurderer også forebygging.

Fremover: Fortsette arbeidet.

- Alle eldre skal få tilbud om gratis trygghetsalarm

Status 2008 og 2009: Gjennomført, det er satt av penger

Fremover: Fortsette med det.

- Sykehjemsplasser

Status 2008: De som har behov får det. Bydelen vurderer og betaler.

Status 2009: Som 2008. Antall plasser redusert.

Fremover: Fortsette arbeidet. Antall plasser bør fortsatt reduseres p.g.a. nedgang i den eldste delen (+80) av befolkningen.

- Hjemmetjenester

Status 2008 og 2009: Hjemmetjenester ytes etter behov. Brukervalg er innført i praktisk bistand.

Fremover: Fortsette arbeidet. Brukervalg innføres i hjemmesykepleie i 2011.

- Avlastningstilbud

Status 2008: De som trenger det tilbys korttidsplass, dagsenterplass i sykehjem eller dagsenterplass i Trondheimsveien.

Status 2009: Som 2008. Bydelens tjenester informerer i tillegg om tilbudet i Trygghetsavdelingene.

Fremover: Fortsette med det og vurdere eventuelt nye avlastningsformer/behov.

- Legge til rette for at brukerne kan bo hjemme så lenge de ønsker

Status 2008 og 2009: Brukere tilbys hjemmetjenester, avlastningstilbud, omsorgslønn, personlig assistent, hjelpemidler

Fremover: Fortsette med det, tilbudet er godt og differensiert.

- Arbeide for at ordningen med mulighet for å søke om omsorgslønn fra kommunen gjøres godt kjent for beboere

Status 2008: Både hjemmetjenestene, sosionomtjenesten ved Engelsborg og bydelens øvrige tjenesteapparat gjør ordningen kjent.

Status 2009: Informasjon er innarbeidet i brosjyren om tilbudet til eldre.

Fremover: Fortsette informasjonsarbeidet.

Delmål 3:

Det skal legges vekt på forebyggende tiltak som oppsøkende tjenester og forebygging av sosial isolasjon gjennom samhandling med frivillige organisasjoner.

Strategier:

- Eldresentrene som "flerbrukshus" slik at de blir naturlige samlingssteder for flere grupper

Status 2008: Grünerløkka eldresenter har psykisk dagsenter

Status 2009: Alle tre eldresentrene arbeider for å utvide brukergruppene.

Fremover: Samarbeid med eldresentrene, hvis økonomi dagtilbud til funksjonshemmede

- Grupper ved eldresentrene som rettes spesielt inn mot eldre med begynnende svikt i funksjonsnivået.

Status 2008: Kartlegging har startet

Status 2009: Differensiert tilbud med ulike fysiske og sosiale aktiviteter ved alle sentrene. Sentrene driver fallforebyggende trening av fysioterapeut.

- Samarbeide med organisasjoner for å se om det kan styrke besøkstjenester

Status 2008: Samarbeider med Frelsesarmeens Frivillighetssentral

Status 2009: Arrangert samarbeidsmøter mellom hjemmetjenesten og frivillige organisasjoner.

Fremover: Bedre samarbeidet og også vurdere andre organisasjoner

- Gi de ansatte i sykehjem, hjemmetjenester og på eldresentrene relevant kunnskap om riktig ernæring, slik at eldre får et godt og riktig kosthold og ikke blir feilernært.

Status 2008: Det er i våre tjenester fokus på ernæring, men spesielle tiltak er ikke gjennomført

Status 2009: Det er generelt fokus på dette i hjemmetjenesten bl.a. leverer vi ut mat fra Sofienbergsenteret til de som har innvilget slik hjelp. Det nye botilbudet i Helgesensgate 58 inkluderer felles måltider. Eldresentrene har tilbud om middag og annen mat, dagsentertilbudet inkluderer måltid.

Fremover: Fortsette.

4 Demografisk og sosioøkonomisk utvikling

(Kapitlet er oppdatert oktober 2009)

Befolkningsutvikling i Bydel Grünerløkka 2005 til 2009

Grünerløkka	2 005	2 006	2 007	2 008	2009	Endring 2005-2009	
0-5 år	2 621	2 804	2 892	3 074	3351	730	27,9 %
6-17 år	2 608	2 590	2 652	2 637	2740	132	5,1 %
18-66 år	29 750	30 868	32 279	33 870	35354	5 604	18,8 %
67-79 år	1 361	1 307	1 260	1 307	1307	-54	-4,0 %
80-89 år	1 070	983	904	837	799	-271	-25,3 %
90 år +	318	284	270	282	288	-30	-9,4 %
Sum	37 728	37 728	38 836	40 257	43 839	6 111	16,2 %

Hovedtrekk de siste fire år:

- Befolkningen har økt med til sammen 6.111 personer
- Den største økningen finner vi i aldersgruppen 18-66 år med økning på 5.604 personer
- Antall barn og unge har økt jevnt, den største økning hos barn og unge er i gruppen 0-5 år
- Antall 67 år + har gått ned, den største nedgangen er i aldersgruppen over 80 år

Befolkningsprognose 2009 – 2014 basert på tall 01.01.2009

Oslo totalt

	0-5 år	6 - 19 år	20-39 år	40-66 år	67-79 år	80 - 89 år	90 år+	I alt
1.1.2008	45 538	77 194	201 719	174 872	36 344	19 540	4 143	559 350
1.1.2009	47 536	78 616	208 856	179 868	36 098	19 097	4 293	574 364
1.1.2010	48 672	79 457	215 158	182 647	37 243	18 575	4 242	585 994
1.1.2011	49 893	80 573	218 797	185 414	38 444	18 096	4 427	595 644
1.1.2012	51 016	81 764	221 552	187 633	40 386	17 688	4 484	604 523
1.1.2013	51 862	83 103	224 175	189 884	42 458	17 212	4 548	613 242
1.1.2014	52 752	84 440	227 092	191 463	45 282	16 682	4 553	622 264

Hovedtrekk fram til 2014

- Befolkningen i Oslo vil øke med nesten 63.000 personer
- Aldergruppen 20-67 vil øke med nesten 42.000 personer
- Aldersgruppen 0-12 vil øke jevnt i perioden
- Aldersgruppen 80+ vil reduseres med rundt 2.400 personer

Bydel Grünerløkka

	0-5 år	6-19 år	20-39 år	40-66 år	67-79 år	80 -89 år	90 år+	I alt
1.1.2008	3 074	3 206	23 135	10 166	1 307	837	282	42 007
1.1.2009	3 351	3 296	24 188	10 610	1 307	799	288	43 839
1.1.2010	3 408	3 568	25 471	10 808	1 422	668	239	45 584
1.1.2011	3 581	3 735	26 388	11 154	1 524	596	224	47 202
1.1.2012	3 736	3 888	27 125	11 445	1 647	555	208	48 604
1.1.2013	3 872	4 008	27 576	11 785	1 773	527	190	49 731
1.1.2014	3 993	4 145	28 066	12 105	1 927	498	167	50 901
ending	919	939	4 931	1 939	620	-339	-115	8 894

Hovedtrekk fram til 2014

- Totalt øker befolkningen i bydelen med 8.894 personer og bydelen vil ha over 50.000 innbyggere

- Det forventes en økning blant alle aldersgrupper i alderen 0-19 år.
- Den største økningen forventes i aldersgruppen 20-39 år med en økning på 4.931 personer
- Det vil bli en liten økning i antall personer 67-79 år
- Antall 80 år + vil gå ned med 454 personer

Bystyrets fordeling av midler mellom bydelene (kriteriefordeling) bygger blant annet på bydelenes andel av Oslos befolkning totalt innefor de ulike aldersgruppene. Det er derfor interessant å se på forventede endringer i bydelens andeler av den totale befolkningen i Oslo.

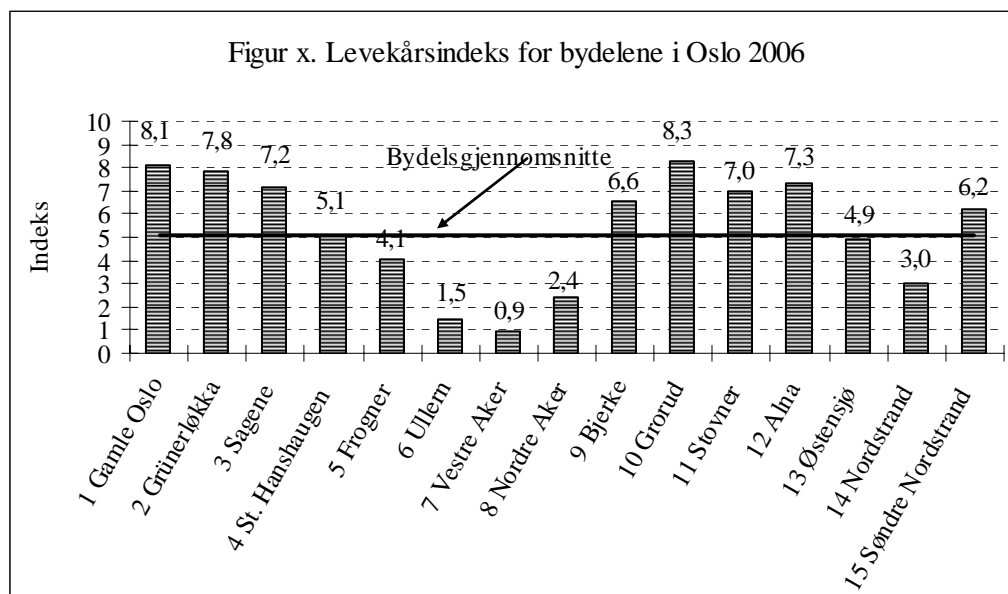
Andelsvis endring i forhold til Oslos befolkning totalt.

	0-5 år	6 - 19 år	20-39 år	40-66 år	67-79 år	80 - 89 år	90 år+	I alt
1.1.2008	6,75	8,42	11,47	5,81	3,60	8,86	6,81	7,51
1.1.2009	7,05	8,54	11,58	5,90	3,62	8,57	6,71	7,63
1.1.2010	7,00	9,17	11,84	5,92	3,82	7,29	5,63	7,78
1.1.2011	7,18	9,45	12,06	6,02	3,96	6,67	5,06	7,92
1.1.2012	7,32	9,69	12,24	6,10	4,08	6,31	4,64	8,04
1.1.2013	7,47	9,82	12,30	6,21	4,18	6,08	4,18	8,11
1.1.2014	7,57	9,96	12,36	6,32	4,26	5,91	3,67	8,18
endring	0,82	1,54	0,89	0,51	0,66	-2,95	-3,14	0,67
end 2008-2014	0,30	0,11	0,11	0,09	0,02	-0,29	-0,10	0,12

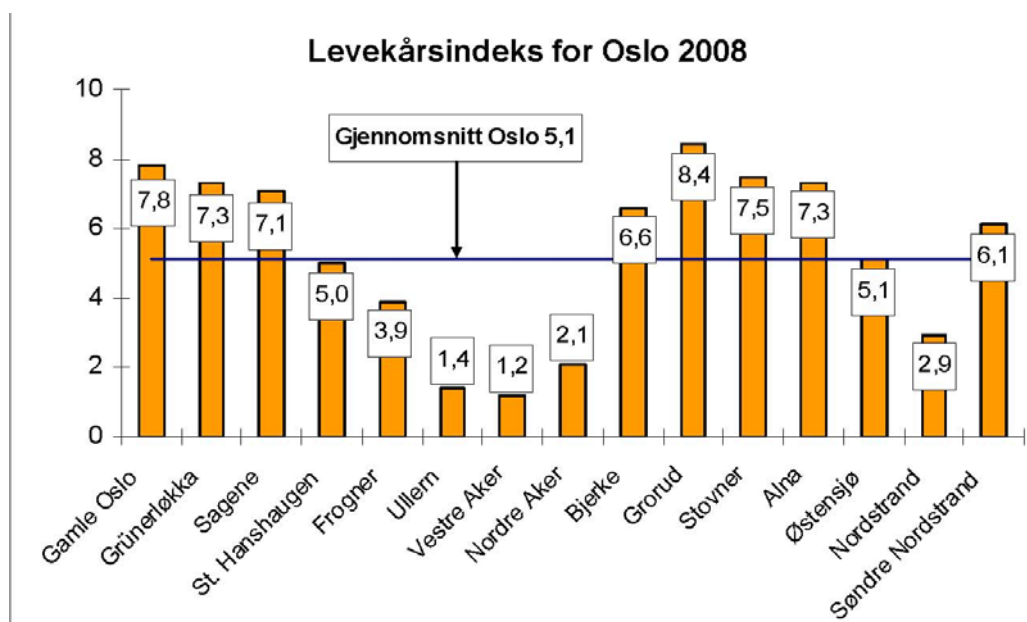
Utvikling neste år - hovedtrekk

- Grünerløkkas andel av befolkningen forventes økt fra 7,51 til 8,18 %
- Andelen barn og unge vil øke.
- Andelen 80 til 89 og 90+ forventes redusert med henholdsvis 2,95 % og 3.14 %.

Utvikling av levekår - levekårsindekser

Disse to tabellene viser Utviklings- og kompetanseetatens (UKE) utarbeiding av levekårsindekser for bydelene i henholdsvis 2006 og 2008. Som vi ser scorer bydel Grünerløkka forholdsvis høyt på dårlige levekår både i 2006 og 2008. Bydelen scorer i forhold til bygjennomsnittet høyt på:

- Lav inntekt
- Andel arbeidsløse
- Lav dødelighetsalder
- Andel barn med enslige forsørgere

Sammenligner vi 2006 og 2008 ser vi at statistisk har levekårene bedret seg noe i indre by, mens de er blitt noe dårligere i noen ytre bydeler. Ut i fra statistikken er det bydelene Grünerløkka og Stovner som har hatt de største endringene. Bydel Grünerløkka har en bedring på 0,5 poeng.

Som vist har bydelens befolkning endret seg de siste årene både med hensyn til alderssammensetning og sosioøkonomiske forhold. Antall 80+ går ned, mens antall personer mellom 20 og 67 år er raskt voksende. Når det gjelder sosioøkonomiske kriterier har bydelens andeler på de fleste sosioøkonomiske kriteriene innefor funksjonsområde 1 og 2B blitt vesentlig lavere de siste år. Dette gjelder blant annet andel med lav utdanning og lav inntekt.

Budsjettmessige konsekvenser

Byrådets fordeling til de ulike bydelene av den totale tildeling til alle bydelene bygger på demografiske og sosioøkonomiske kriterier.

Bydelens andel av personer over 80 reduseres de nærmeste årene og bydelen vil ut fra dette måtte regne med en reduksjon i budsjettammen de neste årene.

Både antall og bydelens andel av barn og unge vil vokse de nærmeste årene og her vil bydelen få noe økte budsjettammer.

Antall personer totalt og spesielt personer mellom 18-66 vil vokse kraftig de nærmeste årene, men utviklingen av de sosioøkonomiske andelene er slik at bydelen likevel kan forvente reduserte rammer.

Konsekvenser for bydelens tilbud

Forventet befolkningsutvikling stiller både de offentlige og private tilbudene i bydelen overfor store utfordringer i planperioden.

En økning i antall barn og unge betyr blant annet:

- Et stort fokus på etablering av nye barnehageplasser
- En økning i bruk av helsestasjonstjenester og barnevern
- Et økt behov for både offentlige og private tilbud til barn og unge innenfor idrett og andre fritidstilbud

En økning av befolkningen mellom 20 og 67 år betyr blant annet:

- Økt behov for møteplasser og kulturtilbud, større bruk og press på parkene
- Økt behov for tjenester til rus, psykiatri og boligtilbud
- Økt behov for tjenester til funksjonshemmede under 67 år

En nedgang i befolkning over 80 år +, betyr blant annet:

- En nedgang i bruk av sykehjemsplasser
- En reduksjon i hjelp i hjemmene og andre tilbud til eldre i takt med nedgangen i antall av de eldste eldre

